

Veritats i mentides sobre la crisi mediambiental

Els científics ens havien avisat que el canvi climàtic havia de portar aquests fenòmens, però l'estiu de 2022 ha superat les expectatives

JUAN IGNACIO
Climente*

Les pitjors incendis de la Comunitat Valenciana en més d'una dècada, la pitjor sequera que es recorda a Europa i onades de calor interminables. Els científics ens havien avisat que el canvi climàtic havia de portar aquests fenòmens, però l'estiu de 2022 ha superat les expectatives de quasi tothom. Alguna cosa no va bé amb el medi ambient i ens agradiaria solucionar-ho. El problema, però, arriba quan volem precisar què ocorre exactament i com podem ajudar sense fer sacrificis innecessaris. M'he de sentir culpable quan em pose l'aire condicionat o no n'hi ha per a tant? És un cotxe elèctric més ecològic que un de gasolina o la fabricació de la bateria és terriblement contaminant? És el coronavirus una arma biològica xinesa o la primera de les pandèmies que vindran de la destrucció progressiva d'ecosistemes?

Quan apareixen aquestes discussions entre amics o familiars, com que ningú no n'és un expert, les respostes no es basen en dades d'estudis, sinó en anècdotes i opinions que sovint revelen com ens agradaria que foren (o que conti-

nuen sent) les coses. Al remat, s'imposa l'orador amb més vehemència o amb un discurs menys vist. Com a entreteniment, la conversació pot ser apassionant. Com a avanç en el nostre enteniment, però, és completament estèril.

Segons el punt de vista que adoptem sobre la qüestió, la majoria de persones no expertes ens podem classificar en quatre grups: catastrofistes, negacionistes, tecnooptimistes i gent que es posa de perfil. En resulta particularment cridaner el grup dels tecnooptimistes. Creuen que arribarà una tecnologia salvadora i, per tant, no cal preocupar-se'n massa. No s'adonen que la seua percepció està lligada al progrés exponencial de l'electrònica en les darreres dècades. Contràriament al que ocorre en electrònica, però, els pilars bàsics de la nostra civilització no han canviat fonamentalment en dues o tres generacions. Parlem ara de la manera de produir aliments per a una població cada vegada més gran, de com produir energia i minerals a gran escala, o de com fer viatges de llargues distàncies. Canviar tot açò per a ser respectuosos amb el medi ambient és un repte titànic. Si que entenc, per contra, el grup més nombros: els passius. La complexitat de la crisi mediambiental és tan gran i les conseqüències són tan profundes que aquests de-

leguen els polítics. Tot seguit, continuen fent la seua vida, que ja és prou difícil arribar a la fi de mes. El problema és que els polítics, en les democràcies, governen per a accontentar l'opinió pública a curt termini, i en els altres països governen per a les elits. No sembla, doncs, que faran grans canvis. Almenys no sense una mobilització ciutadana massiva.

Que la gent del carrer no tinguen un coneixement més precís sobre la crisi mediambiental no és casualitat. La interacció entre la nostra civilització i la biosfera és aclaparadorament complexa. Això, però, no pot justificar que ens desentenguem de l'assumpte. Sabem de civilitzacions anteriors que van patir un col·lapse pel fet d'haver exhaurit els recursos naturals (com ara els anasazi en Amèrica del Nord). No eren conscients dels seus errors, o no van sa-

Cada dos divendres hi haurà una xarrada amb debat, els Fridays for Future de la Universitat Jaume I

ber adaptar el model econòmic. En qualsevol cas, ningú volem repetir aquesta història.

L'Escola Superior de Tecnologia i Ciències Experimentals de la Universitat Jaume I ha decidit fer un petit pas endavant per a fer front a aquest gran repte. El darrer trimestre de 2022 ha organitzat un cicle de xarrades amb científics reconeguts internacionalment perquè expliquen a l'estudiantat del centre (i a qui vulga assistir-hi) què és el que sabem en realitat sobre la crisi mediambiental. Què són fets incontestables, què són suposicions i què són exageracions. Cada dos divendres hi haurà una xarrada amb debat, els Fridays for Future de l'UJI. Aquest coneixement serà una vacuna contra la ignorància ecològica i ens donarà arguments per a desenvolupar, si volem, un comportament responsable.

LES XARRADES VERSEN sobre algunes de les principals problemàtiques identificades els darrers anys. **Antonio Turiel** (CSIC) i **Oriol Gomis** (Universitat Politècnica de Catalunya) parlaran sobre la crisi energètica. Per què ha pujat tant la gasolina?, és possible transitar d'energies fòssils a renovables sense perdre qualitat de vida? **Fernando Maestre** (Universitat d'Alacant) i **Ana Iglesias** (Universitat Politècnica de Madrid) ens explicaran en quin punt ens tro-

bem en relació amb el canvi climàtic i cap on anem. Podrà l'agricultura sostenir deu mil milions d'éssers humans amb fenòmens climàtics extrems? Serà Espanya un desert? Hi ha realment punts de no retorn que cal no creuar per a deixar un planeta habitable?

Gerardo Ceballos (Universitat de Stanford) ens detallarà la situació actual de la biodiversitat. Aquest problema és el que el documental de Netflix *Los límites de nuestro planeta* identifica com el límit més perillós que està ultrapassant la humanitat. **Luis Cabedo** (UJI) analitzarà si els plàstics són tan roïns com de vegades sentim, i si el reciclatge és la solució o només una forma de perpetuar-ne el consum per l'interès de les empreses. En acabant, **Jeroen van den Bergh** (Universitat Autònoma de Barcelona) parlarà sobre la compatibilitat del capitalisme amb l'ecologia. Té raó **Bill Gates** quan diu que el mercat és l'única ferramenta prou poderosa per a imposar l'ecologisme a escala global en poques dècades? O la tenia l'economista **Kenneth Boulding** quan, enfront del Congrés dels Estats Units, va afirmar que «qui crega en el creixement permanent en un planeta finit, o està boig, o és economista»? =

*Representant de l'ESTCE en la Comissió de Cooperació i Desenvolupament Sostenible de l'UJI